

entatie Centrum Katholiek Documenta
e Centrum LEVE(ND) ERFGOED Katholi
cumentatie Centrum Katholiek Docur
im JAARVERSLAG 2018

Radboud Universiteit

Leve(nd) erfgoed

Jaarverslag Katholiek Documentatie Centrum 2018

HET KATHOLIEK DOCUMENTATIE CENTRUM ANNO 2019

ADRES:

Erasmuslaan 36
Postbus 9100, 6500 HA Nijmegen

telefoon: 024-3612457
e-mail: info@kdc.ru.nl
website: www.ru.nl/kdc
facebook: /katholiekdocumentatiecentrum
twitter: @KDCNijmegen
instagram: /kdcnijmegen
linkedin: /company/kdcnijmegen
youtube: /KDCnijmegen

OPENINGSTIJDEN:

maandag t/m vrijdag 9.00–16.30 uur

CONTACT:

directeur:
dr. Hans Krabbendam, 024-3620183, h.krabbendam@kdc.ru.nl

informatieverstrekking/leeszaal: Anneke Nuij/Carlijn Folmer
024-3612457, info@kdc.ru.nl

archief: drs. Ramses Peters
024-3612450, r.peters@kdc.ru.nl

beeld en geluid/bibliotheek: dr. Vefie Poels/drs. Marieke Smulders
024-3612741, v.poels@kdc.ru.nl en m.smulders@kdc.ru.nl

Omslag:

Maria-Ommegang in Berg op Zoom (ca. 1950-1970) Foto: Louis van Paridon.

Van de foto's zonder bronvermelding is de fotograaf onbekend, ondanks de inspanningen van het KDC om de makers te achterhalen. Mocht u onverhoopt menen de rechten te bezitten, neem dan alstublieft contact op met het KDC.

Leve(nd) erfgoed

Jaarverslag Katholiek Documentatie Centrum 2018

Sculptuur van twee handen en een muur, aangeboden door de leden van Bouw en houtbond FNV Nijmegen (1985), die ontstaan is in 1982 bij de fusie tussen de katholieke Bouw- en Houtbond NKV en de socialistische Bouwbond NVV; onderdeel van de SVAN-schenking aan het KDC. (Kunstenaar onbekend)

Directeur Hans Krabbendam (Foto: Jeffry Huntjens)

INLEIDING

In het jaar 2018 heeft het KDC veel energie gestoken in het versterken van het KDC als inspiratieplek voor het gebruik van onze collecties. Met dit doel zijn werkprocessen verbeterd en is er een nieuwe toekomstvisie geformuleerd. We delen deze ontwikkeling graag met belangstellenden die het maatschappelijk erfgoed in het algemeen waarderen en het katholiek erfgoed van het KDC in het bijzonder. Dit is een gemeenschappelijke onderneming, want veel partijen dragen bij aan het werk van het KDC. Praktisch door collecties te schenken, fondsen te verstrekken en tijd en expertise te delen. Inhoudelijk door onderzoeksthema's te ontwikkelen, tentoonstellingen in te richten en documentaires te maken: dit erfgoed leeft!

Dit jaarverslag maakt inzichtelijk hoe onze activiteiten, collectievorming en (wetenschappelijke) contacten elkaar onderling ondersteunen in het actualiseren van het katholieke erfgoed.

De wetenschappelijke adviesraad van het KDC adviseerde de inhoud te concentreren op twee hoofdthema's: politieke vernieuwing en gedeeld erfgoed. Daarnaast zien de raad en het KDC de urgentie om digitale kerkelijke en andere katholieke archieven veilig te stellen voor de toekomst. Het risico van collectieverlies is zeer reëel en het KDC voelt zich als erfgoedinstelling geroepen het initiatief te nemen om de bewustwording hiervan te vergroten.

Hulde van Prof. F.J.J. Buytendijk bij gelegenheid van zijn 65e verjaardag (1952) (Foto: J.F.M. Trum)

1 ORGANISATIE

De stappen om het KDC meer naar buiten te laten treden, worden positief gewaardeerd. Want met een gezamenlijke inspanning slagen we er steeds beter in om nieuwe contacten te leggen en toegevoegde waarde voor gebruikers te creëren. Door ontwikkelingen in het erfgoedveld goed te observeren, in zee te gaan met aanvullende partners en capaciteit vrij te maken, sluiten we steeds beter aan bij initiatieven die in het verlengde van onze doelen liggen.

De samenwerkingsverbanden die vorig jaar zijn aangegaan, werpen hun vruchten af met in het oog springende evenementen, publicaties, richtingbepalende seminars en gerichte uitwisseling van expertise. Deze resultaten bevestigen de rol van het KDC als gewaardeerde partner. De groei in het aantal publieksactiviteiten en de aandacht van verschillende media getuigen daarvan. Tijdsintensieve projecten zoals het Volkspetitionnement van 1878 en de integratie van de Kruiswegverzameling in de UB-collectie zijn met succes afgerond en dienen nu als basis voor nieuwe onderzoeksvragen. Publicaties als het overzichtswerk over de *Pacificatie van 1917* en het vierde deel van de *Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken* leggen fundamenteen voor nieuwe projecten.

Binnenshuis bereiden we ons voor op samenwerkingsprojecten door ontsluiting van de collectie projectmatig aan te pakken. Door grotere projecten op te knippen kunnen we flexibeler reageren op nieuwe vragen.

De voorbereidingen van het 50-jarig jubileum KDC in mei 2019 biedt ons een uitgelezen gelegenheid om het KDC te presenteren als belangrijke erfgoedspeler aan een breed publiek en te laten zien dat katholiek erfgoed leeft.

2 ONS PUBLIEK

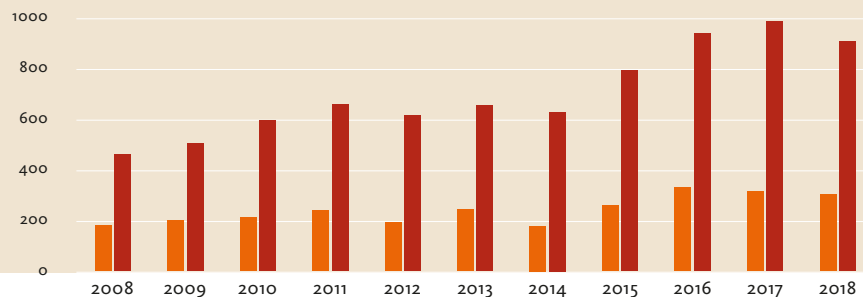
In 2018 benutten 265 unieke personen - samen 909 keer - de studiezaal.

De verhouding tussen studenten, wetenschappelijk onderzoekers en niet-academische bezoekers was: 40% - 40% - 20%. Het aantal geraadpleegde archiefstukken bedroeg 5591. Deze cijfers wijken niet af van het meer-jarlijks gemiddelde, behalve in het lagere aantal digitaal geleverde documenten, waar een uitzonderlijk grote order van een buitenlandse onderzoeker voor een uitschieter zorgde. Wat wel aanzienlijk is toegenomen is het aantal mailuitwisselingen met informatieve vragen (met ruim 60%).

COMMUNICATIE

Dankzij het aantrekken van een communicatiemedewerker heeft de publieke aandacht een grote vlucht genomen. Was het KDC in de afgelopen twee jaar al blij met vijf nieuwsberichten per jaar, in 2018 waren dat er bijna veertig, dichtbij op de campus, in de stad en regio, en verder in nationale media, zoals *NOS Nieuws*, *Andere Tijden* en *EenVandaag*.

Aantal bezoekers KDC 2008-2018 ■ en hun aantal bezoeken aan de studiezaal ■

Opnames *Andere Tijden* met Bart Nijpels in de studiezaal (Foto: Paul Koopmans)

Eenzelfde groeispurt is te zien in de aandacht voor de website van het KDC en de social media-kanalen. Zo verviervoudigde het gemiddeld aantal bezoekers per dag via Facebook naar ruim 400 en de weergaves via Twitter stegen naar circa 500 per dag. Het bezoekersaantal van onze homepage nam toe met ruim 20%. De groeiende betrokkenheid van onze online bezoekers is daarbij opvallend. Als gevolg van dit succes hebben we in het najaar van 2018 ook pagina's op Instagram en LinkedIn gelanceerd.

Drie maal per week verschijnen er verspreid over alle social media-pagina's korte informatieve berichten over bijzondere collectiestukken, activiteiten of historische gebeurtenissen, die geregeld duizenden mensen bereiken. Via Twitter, LinkedIn en de KDC-website wordt er bovendien aandacht besteed aan expert-meetings en conferenties die voor academische professionals van belang zijn.

Ook de liefhebbers van informatie op papier blijven door KDC bediend worden met *Impressie*, de halfjaarlijkse nieuwsbrief van het KDC met een oplage van 1100. Hierin vertellen onderzoekers hoe ze de collecties van het KDC voor hun projecten hebben gebruikt. In de recente nummers tonen bijzondere stukken en verrassende thema's de variatie in de belangstellingsgebieden die de collectie te bieden heeft: met uiteenlopende onderwerpen zoals de scouting, devotieprenten, missiewerk in Oost-Afrika en de kunst van Piet Gerrits.

Op wetenschappelijk terrein publiceren KDC-medewerkers regelmatig over hun eigen onderzoeksvelden en dragen ze redactionele verantwoordelijkheid voor het *Documentatieblad voor de Nederlandse Kerkgeschiedenis na 1800* en voor het internationale tijdschrift *Trajecta. Religie, cultuur en samenleving in de Nederlanden*. Het eerstgenoemde tijdschrift vulde een themanummer over kerken en vluchtelingen en publiceren een overzichtsartikel over katholieke ziekenhuizen, terwijl *Trajecta* een 'special issue' over evangelicalen in de lage landen uitbracht en artikelen plaatste over beeldvorming en gemeenschapsgevoel bij kloostergemeenschappen en missionarissen. Beide tijdschriften zijn observatieposten voor trends en nieuwe bronnen. *Trajecta* is een nieuwe koers ingeslagen en richt zich op religieuze geschiedenis en erfgoed in de negentiende en twintigste eeuw. Door middel van een jaarlijks congres wil het tijdschrift het onderlinge gesprek activeren. Het eerste congres staat gepland op 22 en 23 mei 2019 in de Volksabdij te Ossendrecht.

ACTIVITEITEN

De KDC-workshops, die in 2017 vooral waren opgezet om onze medewerkers te tonen wat gebruikers met ons materiaal doen, hebben we qua concept verbreed door niet alleen individuele onderzoekers aan het woord te laten, maar door meer thematische projecten te agenderen. Zo verschoof de interne doelgroep naar externe publieksgroepen, die het KDC steeds beter weten te vinden. Bijna elke maand kon het publiek terecht voor aantrekkelijke programma's waaruit vaak overleggroepen ontstonden die nieuwe projecten bedachten gestoeld op KDC-collecties.

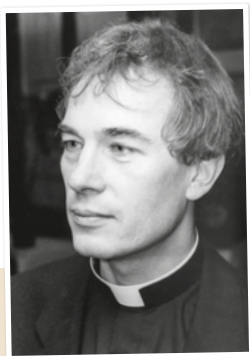
Samen met verwante instellingen brachten we 600 toehoorders bij elkaar. De complete lijst met bijeenkomsten staat in de bijlage vermeld. Hier noemen we de bijeenkomst over devotie- en gedachtenisprentjes die zelfs een reprise kreeg, het geslaagde symposium over 100 jaar vrouwenkiesrecht op 31 mei dat veel

Studenten volgen een werkcollege over archiefonderzoek (Foto: Jeffry Huntjens)

publiciteit ontving, het verrassende symposium over Brabantse missionarissen onder indianen en immigranten in de Verenigde Staten in Den Bosch en een vernieuwende studiemiddag over religie en koloniale geschiedenis in museum Bronbeek te Arnhem. Al deze bijeenkomsten zijn onderdeel van doorlopende onderzoekstrajecten.

Antoine Bodar tijdens de Katholieke Jongerendag (1993). (Foto: P.J.M. Kusters)

3 COLLECTIES

ARCHIEFAANWINSTEN

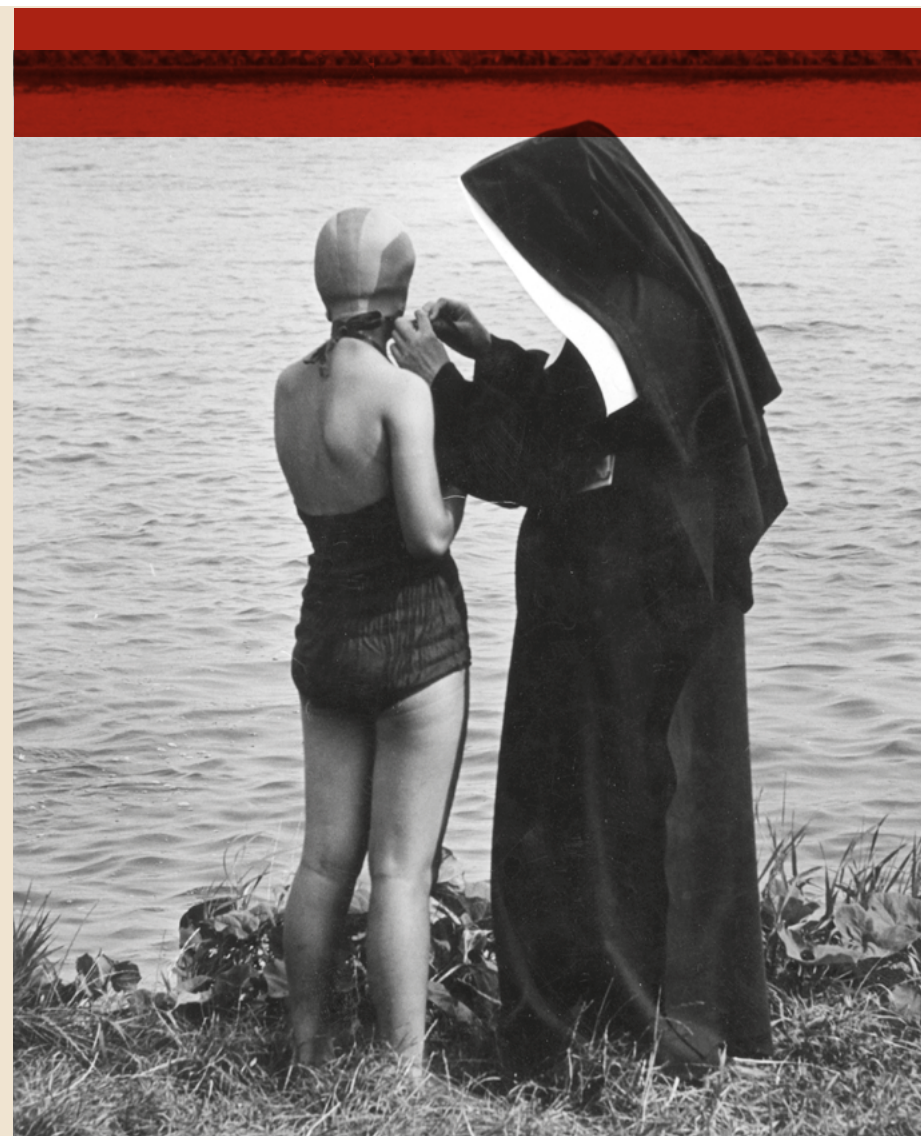
Twaalf nieuwe archieven zijn aan de collectie toegevoegd met een omvang van 32 meter. Daarnaast zijn er 34 aanvullingen op bestaande collecties binnengekomen met een totale omvang van 105 meter. De werkvoorraad is gelijk gebleven, ongeveer 1500 meter. De omvang van de gedigitaliseerde archieven die in huis zijn gescand bedraagt 26.500 stukken en 73 inventarissen werden als pdf aan de online collectie toegevoegd.

Een bijzondere aanwinst is het archief van Antoine Bodar dat in februari in Amsterdam opgehaald. A.P.L. Bodar (1944) begon zijn loopbaan in 1965 bij de publieke omroep als programmamaker en presentator. Bodar studeerde geschiedenis, kunstgeschiedenis, literatuurwetenschap en filosofie. In de jaren tachtig gaf hij gehoor aan de roeping om priester te worden en in 1992 werd hij tot priester gewijd. Binnen de kerk en de academische wereld bekleedde hij verschillende functies. Zo was hij onder andere bijzonder hoogleraar voor christendom, cultuur en media aan de Universiteit van Tilburg, plebaan van de Sint-Janskathedraal in 's-Hertogenbosch en gedelegeerde voor het Bossche bisdom voor de universiteiten. Bodar publiceerde met grote regelmaat over Kerk en Christendom, gaf lezingen en trad op in de media. Ruim honderd chronologisch geordende archiefdozen met correspondentie, artikelen, lezingen en verslagen van optredens in de media worden op dit moment bewerkt voor historisch onderzoek. Het materiaal heeft met name betrekking op zijn carrière als priester en docent.

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

De bibliotheek werd in 2018 uitgebreid met 1216 titels. Daarmee kwam de teller van het totale aantal banden te staan op 78.069. Veruit het grootste deel daarvan bevindt zich in het magazijn op de zevende verdieping van het gebouw van de Universiteitsbibliotheek.

Zuster helpt meisje in badpak (Foto: Louis van Paridon)

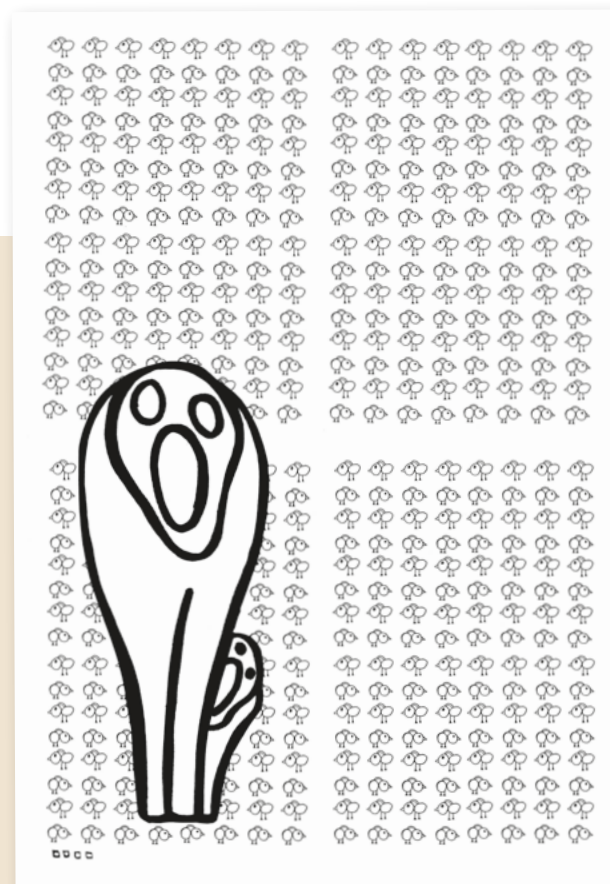

Statie IV uit de Kruisweg van de angst (2002): 'Jezus ontmoet zijn heilige moeder' (Kunstenaar: Ignace Schretlen)

In de KDC-leeszaal is de bescheiden handbibliotheek te vinden, die in 2018 werd verrijkt met 28 titels, vrijwel allemaal gloednieuwe uitgaves, waaronder bijvoorbeeld het kleurrijke fotoboek van de jonge Zeeuws-Brabantse fotograaf Ramon Mangold.

Nieuw is de bijdrage die het KDC levert aan de Verdieping, op de onderste verdieping van de UB waarin boeken in open opstelling zijn geplaatst. In 2018 zijn de boekencollecties van de Verdieping aan een ingrijpende herindeling onderworpen, waarbij niet zozeer het vakgebied of de studierichting, maar het thema van de boeken bepalend is voor hun plaatsing. Het KDC is gevraagd regelmatig nieuwe titels te leveren die naar onze inschatting interessant zijn voor een breder publiek. Inmiddels hebben de eerste 20 boeken uit de KDC-collectie een plekje op de Verdieping gevonden.

In het najaar van 2018 droeg kunstenaar, publicist en voormalig huisarts Ignace Schretlen zijn omvangrijke kruiswegcollectie over aan het KDC. De schenking omvat ruim 600 boeken, prenten, films en muziekopnames en ruim honderd eigen kunstwerken rond het thema 'de kruisweg als metafoor voor lijden'. De verbeelding van de lijdensweg van Jezus vanaf zijn veroordeling tot zijn dood is door de rooms-katholieke autoriteiten vastgelegd in veertien kruiswegstaties. Deze collectie geeft een gevarieerd beeld van de vele, uiteenlopende manieren waarop de kruisweg in met name de laatste twee eeuwen als bron van inspiratie diende. Talloze kunstenaars en schrijvers – gelovig of niet – verwerkten die traditie in hun interpretaties van eigen lijden en dat van anderen. Ze bieden een uniek venster op de tijdgeest en zijn nu beschikbaar voor iedereen met belangstelling voor dit thema en vooral voor kunst- en cultuurhistorisch onderzoek en onderwijs naar de verbeelding van het lijden. Met onderzoekers aan het RadboudUMC is een onderzoeksproject in voorbereiding waarin deze collectie de culturele en sociale aspecten van het lijden verheldert, ter verzachting van de last van een individuele lijdensweg. Alle publicaties zijn in de catalogus te vinden en thematisch met elkaar verbonden. Zo kunnen de bestanddelen uit elk thema aanzetten tot nieuwe ideeën.

Het aantal lopende tijdschriftabonnementen werd teruggebracht naar plusminus 275. Na een kritische evaluatie van de lopende abonnementen konden een 35-tal titels worden opgezegd, omdat ze buiten het collectieprofiel van het KDC vielen. Wel zijn enkele abonnementen overgenomen door de UB. Voorts bewaart het KDC 95 digitale nieuwsbrieven.

Opnieuw is een groot aantal tijdschrifttitels in het kader van het Metamorfoze-programma – dat de digitalisering van waardevol papieren erfgoed subsidieert en zo de duurzame toegankelijkheid van dit erfgoed garandeert - gedigitaliseerd bij de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. In juli 2018 kwam een reeks tijdschriftbanden retour.

Vaandel van de RK Werkliedenvereniging
St. Joseph - afdeling Overasselt, opgericht 1928

Cabaretier Toon Hermans
(Foto: Louis van Paridon)

Begin augustus vertrok een vrachtwagen met honderden banden, verdeeld over 29 tijdschrifttitels, richting Den Haag. Hieronder bevonden zich onder meer *De Katholieke Illustratie*, *Roomsche jeugd*, *Het Roer* (maandschrift voor de R.K. Arbeidersbeweging), *Filmfront*, *De Jonge Wacht* en *Te Elfder Ure*.

Onderdeel van de bibliotheek is verder een bescheiden collectie bladmuziek. In 2018 is een deel hiervan overgebracht naar de Gregoriusbibliotheek in Utrecht. In de KDC-muziekcollectie bleek zich ook een manuscript te bevinden van componist Herman Strategier. Het ging om Vier Maria Antifonen, die in oktober zijn overgebracht naar het Nederlands Muziek Instituut in Den Haag, waar zich het Herman Strategier-archief bevindt. Hier is het manuscript beter op zijn plek en dat maakt dat het gemakkelijker gevonden zal worden door onderzoekers en geïnteresseerden.

BEELD EN GELUID

De Stichting Vakbondshistorisch Archief Nijmegen (SVAN) vertrouwde reeds in 2012 de collectie voorwerpen en materialen toe aan het KDC, nadat het papieren archief al aan het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) was overgedragen. De collectie omvat vlaggen, vaandels en vaantjes, maar ook asbakken, sportoutfits, glazen, medailles en speldjes. In 2016 en 2017 zijn de vaandels gerestaureerd door Lilo Duinkerken. In 2018 is er werk gemaakt van het overige materiaal. KDC-medewerkers hebben alle voorwerpen gefotografeerd, omschreven en ingevoerd in de catalogus, gelabeld en opgeborgen, zodat ze goed ontsloten zijn en duurzaam worden bewaard. Het SVAN-bestuur gaf hiertoe opdracht aan het KDC. Directe aanleiding vormden de plannen voor een expositie in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis in het voorjaar van 2019. Inmiddels zijn masterstudenten geschiedenis aan de slag gegaan om deze voorwerpen te presenteren in educatieve filmpjes, (web)tentoonstellingen en programma's voor scholieren voor een college Geschiedenis en Actualiteit.

In 2018 ontving het KDC een grote aanvulling op het hier al aanwezige fotoarchief van Louis van Paridon. Deze Amsterdams-Brabantse fotograaf legde niet alleen het katholieke leven in het Nederland van de jaren vijftig en zestig vast, maar fotografeerde ook talloze bekende figuren uit theater, sport, en politiek. Ook maakte hij reportages in binnen- en buitenland in opdracht van verschillende (katholieke) bladen en persbureaus. Het resultaat is een omvangrijke, kwalitatief hoogstaande collectie foto's van een fotograaf die relatief onbekend is gebleven. Het specifiek katholieke deel van Van Paridons fotocollectie had het KDC al in huis, nu is daar de collectie van de overige foto's bijgekomen, voor zover het zwart-wit werk betreft. Na ontschimmeling en schoonmaak van de foto's en albums is in oktober begonnen met het beschrijven en invoeren van de foto's, die in 2019 ook gescand zullen worden.

4 PROJECTEN

Een van de langstlopende projecten van het KDC heeft een mijlpaal bereikt: een nieuw deel in de Bibliografie Katholieke Neder-landse Periodieken. In vijf delen worden de titels, verschijningsvorm en inhoud beschreven van 3500 nationale en regionale titels van katholieke tijdschriften en dagbladen. Het vierde deel bevat bijna 900 periodieken die gericht waren op onderwijs, opvoeding en de jeugd. Het aantal jeugdbladen was zo groot vanwege de fijnmazige organisatie waarin de jeugd van Katholiek Nederland was ingedeeld: naar stand, leeftijdsgroep en sekse. Elke categorie kreeg zijn eigen blad.

Vier van de vijf delen BKNP (Foto: Jeffry Huntjens)

Expertmeeting Petitionnementen op 20 juni 2018
(Foto: Paul Koopmans)

Een tweede resultaat van een gezamenlijke inspanning was het afronden van het crowd source-project Volkspetitionnement van 1878, dat het KDC op initiatief van Radboud-historici prof. Marit Monteiro, dr. Marit Leenders en dr. Harmen Kaal uitvoerde. Dit project onderzocht de omvang van de volksbeweging voor het behoud van het katholiek onderwijs. Na anderhalf jaar noeste arbeid door tientallen vrijwilligers die de 164.000 namen ontcijferden en invoerden in een bestand, kwam dit najaar de database met interactieve kaart online. Deze database is te raadplegen op www.vp1878.nl en wordt in 2019 overgedragen aan het Nationaal Archief, zodat de gegevens duurzaam beschikbaar blijven voor onderzoekers. Niet alleen voor lokaal en genealogisch onderzoek, maar ook voor internationaal academisch onderzoek is petitie-geschiedenis namelijk enorm in opkomst. Zo nemen historici van de universiteiten van Manchester, Londen en Leiden deel in een onderzoeksnetwerk, genaamd Petitions and Petitioning from the Medieval Period to the Present. Dankzij onze inspanningen kan het Volkspetitionnement van 1878 meegenomen worden in deze internationale ontwikkelingen.

Het KDC is ook bij de voorbereiding betrokken van een nieuwe geschiedschrijving over katholieken op het Binnenhof en bij een onderzoek naar de Politieke Partij Radicalen (PPR) als maatschappelijke vernieuwingsbeweging.

Leo Salemink geeft een lezing tijdens de Verhalenmiddag 'Havanna aan de Waal' (Foto: Paul Koopmans)

5 NETWERKEN

Het KDC heeft veel baat bij goede contacten met de universiteit(en), het erfgoedveld en de katholieke kringen. Veel tijd wordt gestoken in het aangaan en onderhouden van deze relaties.

Naar en van de Radboud Universiteit lopen vele lijnen dankzij de leden van de wetenschappelijke adviesraad en de Vrienden van het KDC. Daarnaast neemt het KDC actief deel aan commissies die adviseren over het honderdjarig bestaan van de universiteit, het zichtbaar maken van het erfgoed dat aanwezig is op de campus van de Radboud Universiteit door middel van een samenwerking met het universiteitsarchief en de bijzondere collecties van de Universiteitsbibliotheek en een verkenning van religieuze verwijzingen in de gebouwen van het RadboudUMC.

Het KDC draagt bij aan het overleg met particuliere archiefbewaarnemers. Omdat deze collecties niet onder de archiefwet vallen, maar wél van groot belang zijn voor hun bijdrage aan het cultureel-maatschappelijk erfgoed en de geschiedschrijving, blijven wij ons inzetten om deze op de politieke agenda te houden. Dat blijft energie vragen, ook van het KDC. Het levert ons bruikbare informatie op over privacy-regelingen, digitaliseringstrajecten en e-depots. De contacten met het KADOC, het HDC het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis, zijn het meest intensief en zorgen voor veel kruisbestuiving en gezamenlijke activiteiten.

Een derde forum van belang vormen de katholieke organisaties. Sinds mei 2018 is de directeur lid van het bestuur van het Verband van Katholiek Maatschappelijke Organisaties (het VKMO), een groep van 40 organisaties die met elkaar de betekenis van het katholiek sociaal denken zichtbaar willen maken. Ongeveer de helft van hen hebben hun archieven bij het KDC in bewaring gegeven. Met de hulp van deze partners komt het KDC maatschappelijke behoeftes op het spoor. Ook de bestuursleden van de Stichting Vrienden van het KDC zijn kanalen naar maatschappelijke partners met wie zinvolle projecten te ondernemen zijn. Met andere partijen deelt het KDC de zorg over het behoud van de digitale kerkelijke archieven. Een bijeenkomst met de vertegenwoordigers van de bisdommen in april maakte zichtbaar dat het momenteel onduidelijk is wie daar de kartrekker in moet zijn. Graag denkt het KDC mee over een passende oplossing.

Overdracht Aflaat uit het klooster van Vilich (1329) aan dr. Norbert Schlossmacher, de stadsarchivaris van Bonn (Foto: Paul Koopmans)

6 PERSONEEL

De omvang van de officiële formatie ligt stabiel rond de 10 fte. Waar mogelijk zetten we mensen in op tijdelijke projecten. Met elkaar werken medewerkers en vrijwilligers 30.000 uur.

Gesteund door de personeelsorganisatie van de Radboud Universiteit werken we aan de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers, versterken we het (onderling) oplossend vermogen en werken bewust aan de begeleiding van medewerkers met een beperking door het volgen van een zogenaamde Harrie-training van het CNV. Meer medewerkers krijgen coaching en doen aan loopbaanplanning.

Geleidelijk vernieuwt het personeelsbestand zich door natuurlijk verloop. Twee medewerkers zijn met pensioen gegaan, twee nieuwe jongere medewerkers namen hun plaats in en leveren de zeer gewenste expertise op PR- en digitaliseringsgebied. Het KDC is nog steeds in trek bij vrijwilligers: tien nieuwe vrijwilligers zijn aangetreden om mee te werken aan het inventariseren van collecties, het opruimen van de depots, het invoeren van gegevens, het opstellen van overzichten en het identificeren en beschrijven van foto's. Twee vrijwilligers zijn gestopt in verband met verhuizing en om gezondheidsredenen.

Medewerkers Tim Graas en Jeffry Huntjens in overleg
(Foto: Luuk Poels)

7 FINANCIËN

Het financiële fundament onder de structurele taken van het KDC is stabiel en toereikend maar bevat geen voorziening voor extra activiteiten en nieuwe investeringen om de stijgende digitale kosten op te vangen. Door kostendeling van activiteiten met derden en door een post in de eigen begroting te reserveren voor de uitvoering, kon een bedrag van € 12.500 extra worden ingezet. Daarnaast kwamen er middelen binnen die geoormerkt waren voor bijzondere projecten, zoals digitalisering, publicaties en inventarisatie.

Bovendien hebben de Vrienden van het KDC een professionaliseringsslag gemaakt om projecten te steunen. Dankzij een legaat van de erven van Piet van Zeil, de initiatiefnemer van de Vrienden van het KDC, kon de gehavende lijst met namen van 164.000 katholieke ondertekenaars van het Volkspetitionnement van 1878 gerestaureerd, gedigitaliseerd en in leesbaar Nederlands overgezet worden. Zo werd dit kwetsbare document voor het nageslacht veilig gesteld en is een databestand gemaakt voor verder onderzoek naar katholieke politieke participatie aan de Radboud Universiteit en zijn ook genealogen gelukkig gemaakt. (zie www.vp1878.nl)

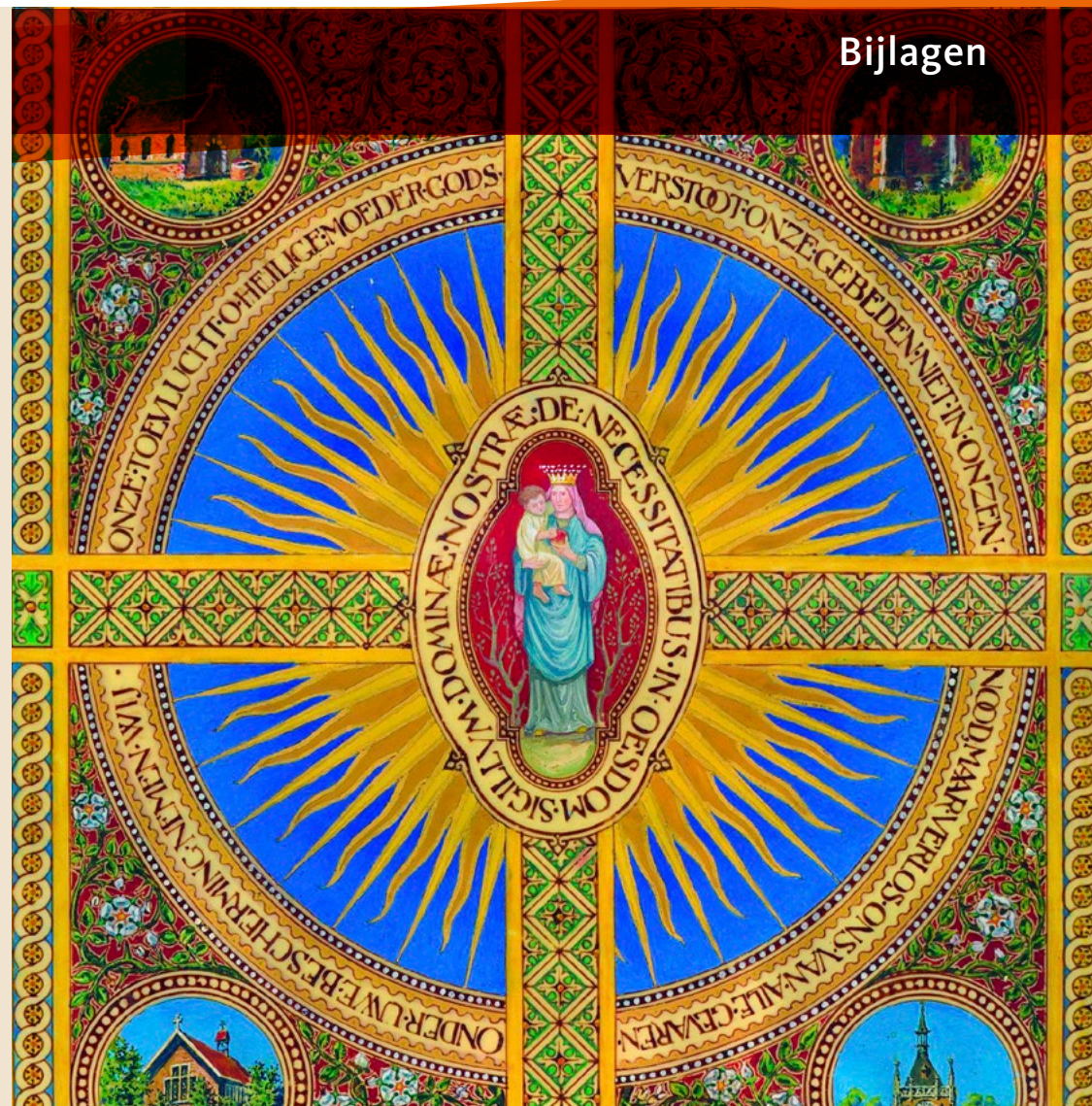
8 PLANNEN

De formulering van de missie is verder aangescherpt en stappen zijn gezet om dit te concretiseren in een businessplan waarin samenwerkingspartners en doelgroepen worden geïdentificeerd. Het KDC ontwikkelt zich van een documentatiecentrum naar een cultureel instituut dat onderzoek aanwakkert en ondersteunt. Naast de reguliere werkzaamheden richt het KDC zich in 2019 op deze tien taken:

- 1 Projectmatige verwerking van archiefcollecties, ruimte scheppen in de bibliotheek en de beeld- en geluidcollectie fysiek op orde brengen
- 2 Werkwijze voor *digital born*-archieven vaststellen en een e-depot voorbereiden
- 3 Op basis van businessplan collectieplan opstellen
- 4 Eerste archieven van nieuwe religieuze bewegingen verwerven
- 5 Bijdragen aan projectvoorstel *Kruisweg op de Campus*
- 6 Deelnemen aan het *Radboud Erfgoed*-project en studiezaal daarvoor aanpassen
- 7 Onderzoeksprojecten KVP, PPR, Gedeeld erfgoed Nederland-Indonesië, en Brabantse missionarissen een stap verder brengen
- 8 Raamdocument opstellen over de toekomstperspectieven van religieus erfgoed
- 9 Structureel contact opbouwen met UMC ten behoeve van gedeeld erfgoed
- 10 Bewustzijn versterken van de noodzaak tot behoud van digitale katholieke archieven in Nederland

Openingspagina van het Pelgrimsboek Onze Lieve Vrouw ter Nood in Heiloo
(Kunstenaar: Jan Stuyt)

Bijlagen

Hans Krabbendam toont de gerestaureerde vaandels aan een filmploeg van VOX (Foto: Luuk Poels)

NIEUWE ARCHIEVEN 2018

Bekkers, Jo
Berendschot, A.G.
Bluyssen-Missiefonds, Mgr. J.
Bodar, Antoine
Brueren, Josefien
Dispuut Circe
ESV, studievereniging voor studenten
Economie en Bedrijfseconomie aan de
Radboud Universiteit
Lipman, S.P.
Sante, K.M.J.A. (Raymund)
Vreede, Thérèse de
Weren, W.J.C.
Werkgroep Landbouw en Inkomen

Katholiek Vrouwengilde, aartsbisdom
Utrecht
Katholieke Studenten Vereniging Sanctus
Thomas Aquinas, Amsterdam
Katholieke Volkspartij, afdeling Amsterdam
Kommissie Memoires
Koolen, D.A.P.N.
Kring, De
Landelijk Katholiek Vrouwengilde
Losse archivalia
Mariëburgvereniging
Muziekuitgeverij Annie Bank
Nederlandse Katholieke Bond van Werk-
nemers in Industriële Bedrijven Sint Willi-
brordus en Sint Antonius
Nederlandse Sint Gregoriusvereniging

AANVULLINGEN OP ARCHIEVEN 2018

Basisbeweging van Kritische Groepen en
Gemeenten in Nederland
Bruning, H.J.
Buytendijk, F.J.J.
De Vliering. Vlamingen in het Rijk van
Nijmegen
Dispuut M.A.R.I.K.E.N. - Nijmegen
Frequin, L.H.A.
Goddijn, J.J.O.
Haarsma, F.
Interdiocesane Kostenbond Sint Willibrord
Internationale Graal

Overdracht Portret kardinaal van Rossum
door Jan van Delft (1930). Op de foto:
collectiespecialist Vefie Poels (KDC) en
zuster Mariette Kinker van het bestuur
van de Zusters van Liefde uit Tilburg.

Notariële Studentenvereniging
N.S.V. Nota Bene
Politieke Partij Radicalen
Rossum, W.M. van
Schaeppman, H.J.A.M.
Schennink, B.H.C.
Sint Bernulphus-Gilde
Stichting Bibliotheek Le Sage ten Broek
Stuyt, Jan
Terruwe, Anna
Ven, J.J.M. van der
Vereniging Scouting Nederland
Vrouwenbeweging De Graal Nederland

GEDIGITALISEERDE COLLECTIES 2018

Migratiedossiers uit het Archief van de
Nederlandse Katholieke Arbeidersbewe-
ging, bisdom 's-Hertogenbosch: 1.400
scans
J.W. Cramer 1.800 scans
W.L. Lutkie 20.000 scans
W. Nuyens 2.500 scans
Losse dossiers on demand 800 scans

Afrikaanse missieschool voor jonge vrouwen opge-
zet door Vrouwenbeweging De Graal uit Ubbergen
(Fotograaf onbekend)

AANWINSTEN BEELD, GELUID EN VOORWERPEN 2018

Portret van kardinaal Van Rossum door
Jan van Delft (1930).
Fotocollectie Louis van Paridon
Plakalmanak voor Derde-Ordelingen van
Franciscus van Assisi, 1885
Diverse pauselijke onderscheidingen en
medailles
Pauselijke zegen en aflat van paus Pius
XI uit 1926
Oorkonde bij de intronisatie van het
H. Hart bij de familie Kusters in Den
Haag, jaren vijftig.
Collectie bid- en devotieprentjes van pater
Frans Leers ofm
Diverse kleinere collecties bidprentjes
Thematische verzameling missie en zen-
ding, Johannes de Doper en Caravaggio
Nalatenschap van dhr. Vulto: kaarten en
enkele kleine devotievoorwerpen
Twee kartonnen gebedspanelen (een
bedoeld om te bidden tijdens het kleden
van de priester, de ander met gebeden
voor de eenheid van de kerk inclusief
één gebed bedoeld voor de Katholieke
Universiteit in Nijmegen) van de Domini-
cansessen van Neerbosch
Fotomateriaal en een handgemaakt bord-

spel over het kloosterleven van de zusters Ursulinen van de Romeinse Unie, klooster Mater Dei te Nijmegen

Vaandel van de R.K. Politiebond St. Michaël, afkomstig uit het erfgoed van de paters kapucijnen.

Diverse foto- en herinneringsalbums, onder meer met foto's van het grootseminarie Liesbosch van de Priesters van het H. Hart

Een oorkonde ter gelegenheid van de installatie van pastoor Mutter als president van het collectantencollege van de Antonius van Paduakerk in Utrecht

Een portret van kardinaal Van Rossum (1913) plus een oorkonde met handtekeningen van uit Indonesië teruggekeerde parochianen van de St. Gertrudiskerk in Utrecht, gewijd uit dankbaarheid aan O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand, voorzien van een tekening van Ans van Zeijst (zuster Theofoor), 1951.

Met twee symposia en een tentoonstelling was er in 2018 veel aandacht voor devotieprenten, in de volksmond ook wel 'bidprentjes' genoemd. Hier zijn enkele voorbeelden te zien van devotieprenten uit medio 20e eeuw, waarin moderne kunst én de rol van het kind meer centraal kwamen te staan. (collectie KDC)

PUBLIEKSACTIVITEITEN 2018

- 18 januari Symposium Devotieprentjes
- 23 februari Boekpresentatie Yosé Höhne Sparborth in Utrecht
- 2 maart Boekpresentatie Albert de Jong (met Nijmeegs Instituut voor Missiologie)
- 13 april Symposium Devotieprentjes (met Centrum voor Thanatologie)
- 31 mei Congres 100 jaar vrouwenkiesrecht en christendemocratie (met politicologie)
- 14 juni Verhalenmiddag Havana aan de Waal (met erfgoed Gelderland)
- 22 juni Symposium Brabantse missionarissen in de VS (met Erfgoed Brabant en Universiteit Tilburg)
- 27 september Minisymposium De Krantenpauze: de oorlogen van Louis Frequin (met de Gelderlander)
- 25 oktober Expertmeeting Kruisweg: het lijden verbeeld (met UMC onderzoeksteam)
- 30 november Symposium Onopgemerkte partners? Religie en koloniale geschiedenis in Indonesië in de twintigste eeuw (met HDC en Museum Bronbeek)
- 11 december Boekaanbieding 100 jaar Pacificatie aan Vrije Universiteit Amsterdam (met HDC en CPG)

TENTOONSTELLINGEN 2018

- Januari - juni Devotie- en gedachtenisprentjes uit de collectie van het KDC
- Juli - december Krantenpauze, de oorlogen van Louis Frequin
- Oktober - november Antonia Brico bij Pathé: De vrouw achter 'De Dirigent'

Tentoonstelling Antonia Brico bij Pathé. De mini-expositie was een réprise van een eerdere tentoonstelling uit 2017, ter gelegenheid van de première van een film over het leven van Antonia Brico (De Dirigent, 2018) Foto: Jeffry Huntjens

Yosé Höhne Sparborth, *Ik pas niet en God ook* (Nijmegen 2017)

Albert de Jong, *Een missionair leven in documenten* (2017)

George Harinck, Alexander van Kessel en Hans Krabbendam, *Een christelijk-liberale synthese – 100 jaar Pacificatie 1917-2017* (Utrecht 2018)

Marleen van den Berg en George Harinck, *Voor de geest en het moreel van de troepen – De kerken en de oorlog in Indonesië, 1945-1950* (Hilversum 2018)

PUBLICATIES 2018

Zjuul van den Elsen en Vefie Poels, red.
Bibliografie van Katholieke Nederlandse Periodieken part 4 (Nijmegen: Valkhof Pers, 2018) 815 pp.

Hans Krabbendam, 'De Pacificatie van 1917. Keerpunt voor of karakteristiek van de Nederlandse politieke geschiedenis?' in George Harinck, Alexander van Kessel en Hans Krabbendam, red., *Een christelijk-liberale synthese. 100 pacificatie 1917-2017* (Utrecht: Kok Boekencentrum, 2018) 7-14.

Hans Krabbendam, 'Introduction', *Trajecta* 26 (2017) 169-174 en Redactie themanummer, *Evangelicals in the Low Countries*.

Hans Krabbendam, 'Billy Graham and American Evangelicals in Europe. 1946-1986: Building Bridges or Separating Continents?' *Trajecta. Religie, cultuur en samenleving in de Nederlanden* 26 (2017) 195-218.

Hans Krabbendam, 'America in the Shade: Etty Hillesum As Mediator Between the

Cold War Perspectives on the Holocaust', in Klaas Smelik, red., *Etty Hillesum Studies. Writings, Life, and Influences of a Visionary Author* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2018) 379-393.

Jeffrey Huntjens met Koos-jan de Jager, 'De stem van het Tilburgse volk: het Volkspetitionnement van 1878', *Brabant Tijdschrift voor Brabants Erfgoed* 9.1 (2018) 50-56.

Vefie Poels, 'Niet te veel preken.' Nederlandse aalmoezeniers tussen moraal en moreel in de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog', in: Marleen van den Berg en George Harinck (red.), *Voor de geest en het moreel van de troepen. De kerken en de oorlog in Indonesië, 1945-1950* (Hilversum: Verloren, 2018) 55-74.

Vefie Poels en Erik Sengers, 'Power play in the Norbertine Order and the Roman Curia. J. Nouwens O.Praem., Cardinal van Rossum, and the modernization of Vatican bureaucracy 1910-1922', *Trajecta. Religie, cultuur en samenleving in de Nederlanden* 27.1 (2018) 195-216.

Vefie Poels *Wies Stael-Merkx, Kerkvernieuwer* (nr. 815) en *Nelly Stienstra, Voorzitster Contact Rooms-Katholieken* (nr. 945) in *Els Kloek, 1001 vrouwen in de 20ste eeuw* (Nijmegen: Van Tilt 2018).

Vefie Poels, 'Kardinaal Van Rossum. Een portret', *Zusters van Liefde. Informatieblad. Uitgave van de Nederlandse Provincie 65* (juni 2018) 14-16.

Vefie Poels, 'Rijkdom en valkuilen van een KMM-interview: Ervaringen van een Nederlandse priester in Oost-Afrika', *Impressie* 22 (2018) 2-6.

Marieke Smulders, 'Schatbewaarders van religieus erfgoed', *Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis* 21.4 (2018) 183-187.

Lodewijk Winkeler, 'Más allá del concilio. El catolicismo holandés, un laboratorio de renovación eclesial (1960-1975)', *Anuario de Historia de la Iglesia* 27 (2018) 45-64.

Lodewijk Winkeler, 'Roes, Johannes Heinrich Antonius Maria', *Biografisch woordenboek van het socialisme en de arbeidersbeweging in Nederland*, <https://socialhistory.org/bwsa>

Lodewijk Winkeler, 'De kerk was met uitgewekenen gevuld. De opvang van vluchtelingen in enkele Nederlandse parochies', *Documentatieblad voor de Nederlandse Kerkgeschiedenis na 1800* 41 (2018) 17-25.

Brabantse missionaris pater De Smet bij Amerikaanse Indianenstam (late 19e eeuw)
(Fotograaf onbekend)

PRESENTATIES EN LEZINGEN

27 februari, Gastcollege Building Sanctuaries in America? (Dutch) Immigrants and The Transnational Function of Religious Relations (Geschiedenis RU) 31 mei, Passief is actief. De eerste generatie vrouwen in de confessionele politiek (Radboud Universiteit) 24 juni, Brabantse missies en landverhuizers (Provinciehuis Den Bosch) 24 augustus, De plaats van Neerboschers in de emigratie naar Amerika in de negentiende eeuw, Van 't Lindenhout Museum	19 september, Mission Collections in the KDC (Mimora Conferentie, KADOC Leuven) 2 oktober, KDC als erfgoedinstelling, Papieren Tijger (Radboud Universiteit) 11 december, Pacificatie 1917: Keerpunt of karakteristiek? (Vrije Universiteit)

Poster *Onopgemerkte partners? Religie en koloniale geschiedenis in de twintigste eeuw*
(Ontwerp: Jeffry Huntjens, Foto muurtekening: Maaïke Derksen)

Poster *100 jaar vrouwenkiesrecht – Wat komen jullie hier doen?* (Ontwerp: Jeffry Huntjens, originele illustratie afkomstig van poster uit 1918, ontworpen door Theo Molkenboer)

SAMENSTELLING BESTUUR STICHTING VRIENDEN VAN HET KDC

- Prof. dr. Sophie van Bijsterveld, hoogleraar Religie, recht en samenleving, Radboud Universiteit en lid Eerste Kamer voor het CDA
- Joppe Hamelijnck, masterstudent Bedrijfskunde, Radboud Universiteit
- Drs. Manon Vanderkaa, directeur BKO-PCOB
- Prof. dr. Margot van Mulken, hoogleraar Internationale bedrijfscommunicatie en decaan van de letterenfaculteit
- Drs. Rogier Moulen Janssen (voorzitter), voormalig secretaris van de Conferentie Nederlandse Religieuzen
- Drs. Lidewij Nissen (secretaris), promovendus letteren Radboud Universiteit
- Mr. Drs. Dick Wijte (penningmeester), rechter en vml burgemeester IJsselstein
- Met dankbaarheid voor hun jarenlange betrokkenheid nam het bestuur afscheid van Prof. mr. Bas Kortmann (voorzitter), en Mr. Frank van de Heuvel.

SAMENSTELLING WETENSCHAPPELIJKE ADVIESRAAD KDC

- Prof. dr. Marit Monteiro (voorzitter), hoogleraar Geschiedenis van het Nederlands Katholicisme Radboud Universiteit
- Prof. dr. Kim Christiaens, directeur KADOC en hoogleraar Geschiedenis Universiteit Leuven
- Prof. dr. Theo Engelen, hoogleraar Historische Demografie Radboud Universiteit
- Prof. dr. George Harinck, hoogleraar Geschiedenis van het Neocalvinisme Vrije Universiteit Amsterdam
- Dr. Alexander van Kessel, onderzoeker Centrum voor Parlementaire Geschiedenis, Radboud Universiteit
- Dr. Marijke Kral, Lector Learning and teaching with ICT, Hogeschool Arnhem Nijmegen
- Prof. dr. Fred van Lieburg, hoogleraar Religiegeschiedenis Vrije Universiteit Amsterdam

(Foto: Luuk Poels)

KDC-MEDEWERKERS EN VRIJWILLIGERS

Monique Blanken: prentjescollectie
 Matthyn van den Broek: medewerker depot
 Drs. Collin Burgemeestre: audiovisuele verwerking
 Dr. Gerard Dierick: Bibliografie Katholieke Nederlandse Periodieken
 Dr. Zjuul van den Elsen: Bibliografie Katholieke Nederlandse Periodieken
 Baudouin Fobe: binder
 Ruud Franssen: archiefontsluiting
 Flip Franssen: fotocollectie
 Dr. Ton Gal: transcriptie J. Visser
 Drs. ing. Harmen Ganzevles: scannen
 Margarita Garé: knipselcollectie en Bibliografie Katholieke Nederlandse Periodieken
 Drs. Tim Graas: kunsthistorische collectie
 Gerry Hermkens: bibliotheekcollectie

Marcel Hofmans: bibliotheekcatalogus tijdschriften
 Drs. Jeffry Huntjens: communicatie en digitale ontwikkeling
 Josine Joosten: archiefontsluiting
 Jos Kersbergen: archivaris
 Gerna Koning: archiefontsluiting en digitalisering
 Paul Koopmans: archiefontsluiting, fotografie
 Marjon Kootkar: archiefontsluiting
 Dr. Hans Krabbendam: directeur
 Frans Kroonenberghs: Bibliografie Katholieke Nederlandse Periodieken
 Drs. Anneloes van Kuijk: project migrantenkerken
 Drs. Rik van der Linden: collectie religieuze bewegingen
 Drs. Michaela van Montfort-Kreuzer: knipselarchief, thesaurus, Impressie
 Carlijn Navest-Folmer: medewerker balie

Bas van Nieuwland: fotocollectie
 Anneke Nuij-Pruijn: medewerker balie
 Drs. Marga Pauwels: Bibliografie Katholieke Nederlandse Periodieken
 Dr. Jan Peet: onderzoek liturgische ruimtes UMC
 Drs. Ramses Peters: archivaris
 Dory Pouwels-Hermesen: boekherstel
 Luuk Poels: fotocollectie
 Dr. Vefie Poels: collectiespecialist beeld/geluid en adjunct
 Gemma Razing-Pouwels: bibliotheekcatalogus
 Drs. Rob van Raay: fotocollectie
 Drs. Ernesto Rivas: digitalisering
 Jacques Roelands: inventarissen voor webcatalogus
 Bert Roelofs: archiefontsluiting
 Thea Rothuis: dataverwerking
 Faty Samba: archiefontsluiting en digitalisering

Drs. Ted Schoof, OP: archief Edward Schillebeeckx
 Drs. Gerda Smeets: egodocumenten
 Drs. Marieke Smulders: collectiespecialist beeld/geluid
 Drs. Hadewych Snijdewind, OP: archief Edward Schillebeeckx
 Hans Spaans: bibliotheekcatalogus boeken
 Michel Teulings: Van Paridon-collectie
 Drs. Mariël Toebe: kunsthistorische collectie
 Drs. Huub van Veghel: transcriptie Ariëns
 Drs. Geert Vink: Bibliografie Katholieke Nederlandse Periodieken
 Dr. Lodewijk Winkeler: projecten en ondersteuning

Zuster in busje (Foto: Louis van Paridon)

Katholiek Documentatie Centrum
Katholiek Documentatie Centrum
Katholiek Documentatie Centrum
Katholiek Documentatie Centrum